

תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2018

תוכן העניינים הראשי

6	דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה
7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
12	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
42	סקירת הסיכונים
79	מדיניות ואומדנים חשובים קריטיים, בקורות ונהלים
81	הצהרות לגבי גילוי בתמצית הדוחות הכספיים
83	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
84	תמצית הדוחות הכספיים
173	ממשל תאגידי, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
178	נספחים לתמצית הדוחות הרבעוניים
178	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בתמצית הדוחות הרבעוניים

הצהרות לגבי גילוי
דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
תמצית דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני

גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

דוח תמציתי של הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018

תוכן העניינים

6	פתח דבר
6	מידע צופה פני עתיד
7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
7	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
8	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך
10	סיכונים עיקריים
10	יעדים ואסטרטגיה עסקית
10	התפתחויות במבנה ההון
10	התפתחויות במקורות המימון
11	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
11	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
11	נושאים נוספים
12	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
12	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
12	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
12	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
14	סיכונים מובילים ומתפתחים
15	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
15	אירועים לאחר תאריך המאזן
15	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
16	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר
21	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
21	נכסים והתחייבויות
26	הון, הלימות הון ומינוף
29	פעילות חוץ מאזנית אחרת
30	מידע כספי לפי מגזרי פעילות
40	חברות מוחזקות עיקריות
42	סקירת הסיכונים
42	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
44	הערכת גורמי הסיכון
45	סיכון אשראי
65	סיכון שוק וריבית
75	סיכון תפעולי
76	סיכון נזילות ומימון
77	סיכונים אחרים
77	סיכון ציות ורגולציה
77	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
78	סיכון מוניטין
78	סיכון אסטרטגי
79	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
79	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
80	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון והנהלה

7	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
8	מאזן - סעיפים עיקריים
9	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
13	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
13	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
14	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
14	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
16	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
17	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
17	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
17	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
18	פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי
18	פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
19	נתוני Cost Income Ratio
20	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון
20	רווח ודיבידנד למניה
21	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
21	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
22	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
22	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
23	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
23	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
24	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
24	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
25	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
25	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
25	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
26	הרכב ההון העצמי
27	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
27	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
28	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
28	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק
28	יחס המינוף של הבנק
29	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2016
29	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
30	תוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
31	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
33	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

34	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
35	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
36	תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
37	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
38	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
39	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
44	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה
45	לוחים גדולים
46	אשראי למטרת עסקאות הוניות
46	אשראי לחברות ממונפות
46	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
47	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
47	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
47	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
48	סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
49	סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
50	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
51	סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
52	סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
53	סיכון אשראי לפי ענפי משק
56	חשיפה למדינות זרות
59	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
61	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
62	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור
64	פרטים על הפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
65	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
65	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
66	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
74	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית
74	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית
75	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 7 במאי 2018 (כ"ב באייר התשע"ח), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 במרץ 2018.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

תמצית הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), וכן פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר התפתחויות משמעותיות בקבוצת הבנק ותחומי פעילותה ברבעון הראשון של שנת 2018, בביצועים, בסיכונים אליהם חשוף הבנק וכן ביעדים ואסטרטגיה. ככל הנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2017.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

שנת	לרבעון שהסתיים ביום					במיליוני שקלים חדשים
	31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	
2017						
						דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
4,347	1,027	1,173	1,011	1,136	1,081	הכנסות ריבית, נטו
136	(1)	21	61	55	90	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,517	369	365	374	409	373	עמלות והכנסות אחרות
6,000	1,395	1,559	1,446	1,600	1,544	סך ההכנסות
192	49	42	41	60	82	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,611	823	877	972	939	912	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾
2,271	487	555	636	593	569	מזה: משכורות והוצאות נלוות ⁽¹⁾
2,197	523	640	433	601	550	רווח לפני מיסים
806	192	231	161	222	192	הפרשה למיסים על הרווח
1,347	321	400	261	365	343	רווח נקי ⁽²⁾

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-343 מיליוני שקלים חדשים לעומת 321 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 6.9%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 10.3% לעומת תשואה על ההון של 10.2% בשנת 2017. בהתאם למדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק, יחולק דיבידנד בשיעור של 40% בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2018 (כ-137.2 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים, ראה פרק דיבידנד בעמוד 29.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

- סך ההכנסות גדלו ברבעון הראשון של שנת 2018 בשיעור של 10.9% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. לפרטים בדבר השפעת מדד המחירים לצרכן והשפעות אחרות שאינן ליניאריות על ההכנסות, ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת, להלן.
- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות: ההוצאות התפעוליות והאחרות, ברבעון הראשון של שנת 2018, כוללות את השפעת ה"טייס האוטומטי" על הוצאות השכר והנלוות, וכן את ההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021⁽³⁾, שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017. נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017 אינם כוללים את השפעת ההסכם. זו נזקפה לרווח והפסד ברבעון השלישי של שנת 2017. יישום מואץ של תוכנית פרישה מרצון החל בסמוך לאחר לחתימת ההסכם, והשפעת החיסכון בגין התוכנית טרם באה לידי ביטוי בתוצאות הכספיות של דוחות כספיים אלה. השפעה מקזזת של תוכנית הפרישה תבוא לידי ביטוי בתקופות הדיווח הבאות. לפיכך, הושפעו ההוצאות התפעוליות בעיקר מגידול בהוצאות השכר והנלוות, ובסך הכל בהן גידול בשיעור של 10.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.
- ראה בנוסף הסבר לכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות, להלן.

(1) מספרי ההשוואה לתקופות קודמות סווגו מחדש. לפרטים בדבר חוזר המפקחת על הבנקים בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה ביאור 1 ד.4 לדוחות הכספיים.
 (2) בכל מקום דוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (3) לפרטים בדבר השפעת ההסכם ויישום תוכנית פרישה מרצון ראה ביאור 22 א.6 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום					
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
234,071	235,056	239,578	239,572	242,805	סך כל המאזן
173,068	177,133	178,621	181,118	183,628	אשראי לציבור, נטו
41,683	39,146	42,578	41,130	43,156	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,791	10,560	10,938	10,133	9,057	ניירות ערך
1,550	1,391	1,359	1,403	1,378	בניינים וציוד
180,722	180,680	184,221	183,573	187,066	פיקדונות הציבור
26,924	27,851	29,129	29,923	29,864	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,474	1,454	1,462	1,125	885	פיקדונות מבנקים
13,015	13,276	13,399	13,685	13,890	הון עצמי ⁽¹⁾

ההתפתחות הרבעונית בסעיפי המאזן מצביעה על צמיחה עקבית בפעילות הבנק כאשר:

- סך כל המאזן ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-242.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 8.7 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ליום 31 במרץ 2017 (עלייה של כ-3.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2017).
- האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-183.6 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 10.6 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ליום 31 במרץ 2017 (עלייה של כ-2.5 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2017).
- פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו ב-187.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 6.3 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ליום 31 במרץ 2017 (עלייה של כ-3.5 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2017).
- איגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31 במרץ 2018 הסתכמו ב-29.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2.9 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ליום 31 במרץ 2017 (ללא שינוי מהותי בהשוואה לסוף שנת 2017).
- ההון העצמי ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-13.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 0.9 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ליום 31 במרץ 2017 (עלייה של כ-0.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2017).

(1) בכל מקום בדוח הדיסקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנת	לרבעון שהסתיים ביום					
	31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	
						מדדי ביצוע עיקריים
10.2	10.4	12.7	⁽⁸⁾ 8.0	11.2	10.3	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾⁽²⁾
0.99	0.97	1.19	0.76	1.05	0.97	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
0.57	0.55	0.68	0.44	0.61	0.57	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
101.4	104.4	102.0	103.4	101.4	101.9	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
10.20	10.12	10.15	10.16	10.20	10.16	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון
5.48	5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	יחס המינוף ⁽⁴⁾
118	118	122	117	118	125	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
2.55	2.42	2.69	2.46	2.70	2.59	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
60.2	59.0	56.3	⁽⁸⁾ 67.2	58.7	59.1	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁶⁾
5.80	1.38	1.72	1.12	1.58	1.47	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
						מדדי איכות אשראי עיקריים
						שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
0.81	0.84	0.82	0.81	0.81	0.81	
						שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
1.02	0.95	0.89	0.97	1.02	1.09	
						הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
0.11	0.12	0.09	0.09	0.13	0.18	
						שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
0.09	0.11	0.09	0.09	0.11	0.13	
						נתונים נוספים
64.19	61.44	63.50	63.33	64.19	67.03	מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון
144	17	42	52	34	47	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
1.84	1.78	2.02	1.71	1.91	1.80	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
0.64	0.64	0.62	0.63	0.68	0.62	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-10.3%, תשואה גבוהה מהתשואה בשנת 2017 כולה.
- יחס כיסוי הנזילות ליום 31 במרץ 2018 הינו - 125% וכולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.
- הבנק שמר ברבעון הראשון של שנת 2018 על יחס יעילות נמוך מ-60%.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (2) מחושב על בסיס שנתי.
 (3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
 (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רוברד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במנחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 (6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל ברבעון המדווח.
 (8) ההוצאות בגין חתימת מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלישי, ברבעון השלישי של שנת 2017, הביאו להקטנת התשואה ב-4.6 אחוזים (מחולטים) ולהגדלת יחס היעילות ב-13.4 אחוזים (מחולטים).

סיכונים עיקריים

במסגרת מיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכיזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (סיכון הריבית בתיק הבנקאי בפרט), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגית המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי - עסקי. הבנק בוחן באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילות העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה. לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017. מידע על התפתחויות בסיכונים מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד") לרכישת 100% מבנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות. השלמת המהלך תאפשר לשפר את כושר התחרות של קבוצת מזרחי טפחות מול יתר הבנקים הגדולים, וזאת ללא צורך בגיוס הון נוסף. המיזוג נמצא בהלימה עם התוכנית והיעדים האסטרטגיים של הקבוצה, ויש בו אף פוטנציאל לגידול בנתחי השוק, תוך קפיצת מדרגה במגזרים העסקיים, וכן פוטנציאל לגידול ביעדי התשואה להון ביחס לתוכנית האסטרטגית. השלמת עסקת הרכישה כפופה להתקיימות תנאים מתלים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017. מעבר לכך, לא חלו שינויים ביעדים ובאסטרטגיה העסקית של הבנק מאז פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2017.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים (CoCo)), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.4% החל משנת 2018.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הרכיזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הרכיזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הרכיזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 במרץ 2018 עמד על 187.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-183.6 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2017, גידול של 1.9%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו ברבעון הראשון של שנת 2018 בשיעור של 3.9%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של 10.4% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של 0.1%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות, לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של 25.7 מיליארדי שקלים חדשים (בדומה ליום 31 בדצמבר 2017), מהם 0.7 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), וכן 0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר). ברבעון הראשון של שנת 2018, לא בוצעו הנפקות נוספות על ידי טפחות הנפקות.

מכשירי הון מורכבים

היתרה המשוערכת של מכשירי ההון המורכבים ליום 31 במרץ 2018 עומדת על 3.7 מיליארדי שקלים חדשים (מתוכם 1.7 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo), בדומה לסוף שנת 2017. בנוסף, לבנק שטרי הון נדחים הנכללים בהון רובד 2 אך אינם כשירים להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן, מופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ביום 27 במרץ 2018 נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל הוא כ-0.9 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק בין 1 באפריל 2014 ל-30 בספטמבר 2015. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת זכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

לפרטים בדבר בוררות כלכלית בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות, ראה ביאור 22 א.6. בדוחות הכספיים לשנת 2017. לדעת ההנהלה, המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את החשיפה בגין בוררות זו.

הסכמי שכר לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

הסכם העבודה עם ארגון המנהלים תקף עד לסוף שנת 2017. החל משא ומתן לחתימת הסכם עבודה חדש לשנים הקרובות.

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

בחודשים האחרונים מתקיימים דיונים עם ועד עובדי החטיבה והסתדרות המעו"ף לגבי אופן יישום ההצמדה להסכם השכר שנחתם בין הבנק לבין ארגון עובדי מזרחי טפחות בסוף שנת 2017. לבנק הפרשות מתאימות בסוגייה זו.

נושאים נוספים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב. (2-4) לדוחות הכספיים.

חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאור 10 ב. סעיפים 3. א ו-4 לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית לעיל, וכן פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

התפתחויות נוספות בשנת 2018:

ביום 25 בפברואר 2018 פרסם בנק ישראל מתווה סופי להפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה במספר פעימות בשנים 2019 עד 2023 משיעור של 0.7% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.5%. בנוסף, נקבע מתווה להפחתת העמלה הצולבת בגין עסקאות לחיוב מיידי משיעור של 0.3% מהיקף העסקה, עד לשיעור של 0.25%.

לפרטים נוספים בדבר המתווה להפחתת העמלה הצולבת ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק) בדוחות אלה.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית ברבעון הראשון של שנת 2018

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

צמיחת התוצר בשנת 2017 הסתכמה בשיעור של 3.3%, לעומת 4.0% בשנת 2016 ובהשוואה ל-2.6% בשנת 2015. ההתמתנות בקצב צמיחת התוצר התרחשה בעקבות ההשפעות הבאות: ירידה בצריכת מוצרים בני קיימא לאחר שבשנת 2016 נרשמה בסעיף זה צמיחה חריגה על רקע רכישה מוגברת של כלי רכב, בעקבות שינוי כללי המס הירוק, וכן התמתנות הצמיחה בהשקעות בענפי משק ובבנייה למגורים. מנגד, התגבר קצב צמיחת היצוא בהובלת צמיחת יצוא השירותים. להערכת בנק ישראל, האינדיקטורים הכלכליים לרבעון הראשון של שנת 2018 מעידים על קצב צמיחה גבוה, ואף יתכן שהינו עולה על קצב הצמיחה הפוטנציאלי של המשק.

שוק העבודה ממשיך להעיד על רמת פעילות גבוהה תוך הימצאות בקרבת תעסוקה מלאה. בשיעור האבטלה הממוצע חלה ירידה ברבעון הראשון של שנת 2018 לרמה של 3.7%, לעומת רמה ממוצעת של 4.2% בשנת 2017 כולה. שיעור ההשתתפות הממוצע בכוח העבודה ירד מעט ברבעון הראשון של השנה לרמה של 63.8%, לעומת שיעור של 64.0% בשנת 2017 כולה.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 ירד מדד המחירים לצרכן ב-0.1%, בעוד שברבעון המקביל אשתקד עלה המדד בשיעור של 0.1%. ירידת המדד הושפעה בעיקר מהוזלה במחירי ההלבשה וההנעלה ובמחירי הפירות והירקות. הוזלה קוזזה על ידי התייקרות במחירי התחבורה והתקשורת, במחירי החינוך, התרבות והבידור, ובמחירי המזון. במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש מרץ 2018 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.2%.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2018	שער החליפין של:
1.4	3.467	3.514	הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)
4.2	4.153	4.329	אירו (בשקלים חדשים)

ביום 3 במאי 2018 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.632 - פיחות של 3.4% מיום 31 במרץ 2018. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.347 פיחות של 0.4% מיום 31 במרץ 2018.

מדיניות מוניטרית

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 לא חל שינוי בשיעור ריבית בנק ישראל, אשר המשיכה לעמוד על 0.1%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מפיחות קל של השקל אל מול סל המטבעות, ציפיות אינפלציה מתונות והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים מרכזיים בעולם, לצד עליית רמת הסיכון בצל החששות מהתפתחות "מלחמת סחר" ומהתגברות המתיחות הגיאופוליטית.

מדיניות פיסקלית

בתום הרבעון של שנת 2018 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 2.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 2.3 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים שהסתיימו במרץ 2018 הינו 1.9%, לעומת שיעור של 2.3% בתקופה המקבילה אשתקד. יציין, כי יעד הגירעון לשנת 2018 עומד על שיעור של 2.9%. ברבעון הראשון של השנה נרשם גידול של 9.3% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לרבעון המקביל אשתקד. סך גביית המסים גדלה ברבעון הראשון של השנה בשיעור נומינאלי של 6.3% לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך החודשיים הראשונים של שנת 2018 בכ-5.7 אלף דירות, ירידה בשיעור של 19% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ושל 32% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2016. הירידה נבעה, בין היתר, מהמתנת מחוסרי דיור לזכייה בדירות במסלול "מחיר למשתכן" ומירידה בכמות המבוקשת של דירות על ידי משקיעים. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 14.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 13.1 מיליארד שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ו-15.0 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2016. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור, במונחי 12 החודשים האחרונים, עלו בחודש פברואר 2018 בשיעור של 0.8%, לעומת שיעור של 2.2% בשנת 2017 ושל 6.7% בשנת 2016.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון הראשון של שנת 2018, התנהל במגמה שלילית בהובלת הבורסות בארצות הברית ובאירופה, ושוק המניות בארץ המשיך את אותה מגמה במדדים המרכזיים.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

	2017			2018	
מדד	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
תל-אביב 35	(4.9)	6.2	(0.9)	2.6	(5.0)
תל-אביב 125	(4.0)	5.6	0.3	3.0	(2.4)
תל-אביב 90	(1.7)	4.6	2.6	4.1	8.4

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-1.6 מיליארדי שקלים חדשים בממוצע, בדומה למחזור הממוצע ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים) :

מדד	2017				2018
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
אג"ח כללי	0.6	1.1	1.5	1.3	(0.1)
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	(0.6)	0.8	1.7	1.5	0.3
אג"ח ממשלתי לא צמודות	0.6	0.7	1.5	0.8	0.2
תל בונד 20	1.6	1.7	1.9	1.8	(0.4)
תל בונד 40	0.7	1.5	0.9	1.3	(0.4)

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה ברבעון הראשון של שנת 2018 בקצב שנתי של 2.3%, לעומת קצב של 2.9% ברבעון הקודם ובדומה לקצב הצמיחה שנרשם בשנת 2017 כולה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 חל שיפור במדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי, כאשר מדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית. בשוק העבודה התקבלו נתונים חיוביים: ממוצע מספר המשרות שנוספו למשק האמריקאי היה גבוה מהציפיות, ושיעור האבטלה נותר ברמה נמוכה של 4.1%, במקביל ליציבות בשיעור ההשתתפות ברמה של כ-63%. קצב הגידול של השכר הריאלי התייצב ברמה של 2.7%, במונחי 12 החודשים האחרונים, ואינפלציית הליבה עלתה לרמה של 2.1% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש מרץ 2018. בעקבות האינדיקטורים הכלכליים החיוביים שהתקבלו, העלה ה-FED את הריבית בחודש מרץ 2018 ב-0.25 נקודות האחוז לרמה של 1.75%-1.50%, בהמשך לשלוש העלאות הריבית שבוצעו במהלך שנת 2017.

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2017 בשיעור של 2.5%, בהשוואה לשיעור של 1.8% בשנת 2016 ושל 2.0% בשנת 2015. עם זאת, בחודשיים הראשונים של שנת 2018 חלה התמתנות מסוימת בקצב הגידול של הייצור התעשייתי ושל המסחר הקמעונאי. מדד מנהלי הרכש ומדדי הציפיות ממשיכים להימצא ברמה גבוהה ביחס לרמתם בשנים האחרונות. שיעור האבטלה המשיך לרדת והגיע לרמה של 8.5% בחודש פברואר 2018. אינפלציית הליבה נותרה ברמה של 1.0% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש מרץ 2018.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון הראשון של שנת 2018 בשיעור שנתי של 6.8%, בדומה לקצב הצמיחה בשני הרבעונים הקודמים, ומעט נמוך משיעור הצמיחה בשנת 2017 כולה אשר עמד על 6.9%. מדד הייצור התעשייתי התרחב ברבעון הראשון של השנה בקצב דומה לשנת 2017, ובמדד המסחר הקמעונאי נרשמה התמתנות מסוימת. מדד מנהלי הרכש המשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים) :

מדד	2017				2018
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון
דאו ג'ונס	4.5	3.3	5.0	10.3	(2.5)
S&P 500	5.5	2.6	4.0	6.1	(1.2)
נאסד"ק 100	11.8	3.9	5.9	7.0	2.9
DAX	7.2	1.0	4.1	0.7	(6.4)
FSTE 100	2.5	(0.1)	0.8	7.3	(8.2)
CAC	5.4	-	4.1	(0.3)	(2.7)
Nikkei	(1.1)	5.9	1.6	11.8	(5.8)

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונזילות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע, מוניטין וקבוצת סיכונים הציאות והרגולציה. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק ואת תנאי השוק ודרישות הרגולציה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 8 סעיף 3 ובביאור 10 ב.3.(א-ד) לתמצית הדוחות הכספיים, ביחס להתחייבויות תלויות בבנק לרבות תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לאמור בביאור 10 ב.4 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

אירועים לאחר תאריך המאזן

לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2018 ראה פרק "ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת תמצית דוחות כספיים אלה.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1 ג. לדוחות כספיים אלה ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 8 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. לפרטים בדבר יישום הוראות המפקחת על הבנקים בנושא מגבלת חבות ענפית ראה ביאור 1 ד.3.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-343 מיליוני שקלים חדשים לעומת 321 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 6.9%. רווח זה מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 10.3% לעומת תשואה על ההון בשיעור 10.2% בשנת 2017 כולה.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית ברבעון הראשון של שנת 2018, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,171 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,026 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 14.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון הראשון של שנת 2018, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,136 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,047 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 8.5%.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי ב-%		2017		2018		
רבעון ראשון 2018	רבעון ראשון 2017	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
		1,173	1,011	1,136	1,081	הכנסות ריבית, נטו
		(1)	61	55	90	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
14.1		1,194	1,072	1,191	1,171	סך הכנסות מימון
						בניכוי:
		105	(62)	10	(39)	השפעת מדד המחירים לצרכן
		9	11	10	12	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
		18	16	2	2	רווחים מממושאיגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
		(5)	12	45	60	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
		127	(23)	67	35	סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
8.5		1,067	1,095	1,124	1,136	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שוויים ההוגן. השפעות אחרות כוללות גם:

- השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

		רבעון ראשון		
שיעור השיוני (באחוזים)	סכום השיוני	2017	2018	מגזר פעילות
אנשים פרטיים:				
17.4	53	304	357	משקי בית- הלוואות לדיור
10.0	28	280	308	משקי בית- אחר
14.3	2	14	16	בנקאות פרטית
13.9	83	598	681	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:				
13.2	27	205	232	עסקים קטנים וזעירים
20.8	10	48	58	עסקים בינוניים
14.3	16	112	128	עסקים גדולים
29.2	7	24	31	גופים מוסדיים
15.4	60	389	449	סך הכל פעילות עסקית
-	(10)	(1)	(11)	ניהול פיננסי
13.5	133	986	1,119	סך הכל פעילות בישראל
30.0	12	40	52	פעילות חוץ לארץ
14.1	145	1,026	1,171	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

		רבעון ראשון		
שיעור השיוני (באחוזים)		2017	2018	מגזר הצמדה
6.2	150,790	160,097		מטבע ישראלי לא צמוד
4.0	49,792	51,780		מטבע ישראלי צמוד למדד
2.6	11,971	12,277		מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
5.5	212,553	224,154		סך הכל

השיוניים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים בעיקר מהצמיחה בפעילות האשראי לציבור כאשר עיקר הצמיחה הינה במגזר השקלי ובמגזר הצמוד למדד.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

		רבעון ראשון		
		2017	2018	מגזרי הצמדה
		2.02	1.92	מטבע ישראלי לא צמוד
		0.70	0.98	מטבע ישראלי צמוד למדד
		1.86	1.69	מטבע חוץ
		1.69	1.65	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

במגזר השקלי הלא צמוד - הירידה בפער הריבית, נובעת מגיוס מקורות ארוכי טווח תוך קיבוע העלויות.

במגזר השקלי הצמוד למדד - העלייה בפער הריבית נובעת מהמשך שיפור במרווחי הריבית.

במגזר מטבע חוץ - הירידה בפער הריבית נובעת מעלייה בריבית ה-FED בחודשים דצמבר 2017 ומרץ 2018. לאור מבנה המקורות והשימושים בבנק נכללת הכנסה מקבילה במסגרת הפעילות בנגזרים.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכלל במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-82 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.18% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 49 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.12% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 33 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

רבעון ראשון		
2017	2018	
41	55	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
(5)	-	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי: לפי עומק הפיגור
13	27	אחרת
49	82	סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.12%	0.18%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.35%	0.49%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
-	0.02%	מזה: בגין הלוואות לדיור

סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפעו מקיטון בגביית חובות שנמחקו בעבר לעומת התקופה המקבילה אשתקד וכן מגידול ההפרשה הקבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור ברבעון.

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

רבעון ראשון		
2017	2018	מגזר פעילות
-	6	אנשים פרטיים: משקי בית- הלוואות לדיור
24	22	משקי בית- אחר
-	-	בנקאות פרטית
24	28	סך הכל אנשים פרטיים
32	38	פעילות עסקית: עסקים קטנים וזעירים
(3)	4	עסקים בינוניים
(2)	8	עסקים גדולים
(2)	-	גופים מוסדיים
25	50	סך הכל פעילות עסקית
(1)	1	ניהול פיננסי
48	79	סך הכל פעילות בישראל
1	3	פעילות חוץ לארץ
49	82	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הכנסות שאינן ריבית הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-463 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 368 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 95 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-90 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 1 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

הכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-362 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 357 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים. הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות ולמרות השפעה שלילית של הוראות רגולטוריות שונות.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-11 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 12 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-912 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 823 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 89 מיליוני שקלים חדשים. ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-569 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 487 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 82 מיליוני שקלים חדשים.

המשכורות וההוצאות הנלוות כוללות, ברבעון הראשון של שנת 2018, את השפעת ה"טייס האוטומטי" על הוצאות השכר והנלוות, וכן את ההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021⁽¹⁾, שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017.

נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017, כאמור לעיל, אינם כוללים את השפעת ההסכם. זו נזקפה לרווח והפסד ברבעון השלישי של שנת 2017.

יישום מואץ של תוכנית פרישה מרצון החל בסמוך לאחר לחתימת ההסכם, והשפעת החיסכון בגין התוכנית טרם באה לידי ביטוי בתוצאות הכספיות של דוחות כספיים אלה. השפעה מקזזת של תוכנית הפרישה תבוא לידי ביטוי בתקופות הדיווח הבאות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-189 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 186 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 1.6%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-154 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 150 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול שוטף בשיעור של 2.7%.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽²⁾ (באחוזים):

2017	2017				2018	Cost Income Ratio
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
שנתי						
60.8	59.0	56.3	67.2 ⁽³⁾	58.7	59.1	

(1) לפרטים בדבר השפעת ההסכם ויישום תוכנית פרישה מרצון ראה ביאור 22 א.6 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

(2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(3) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להגדלת יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-13.4 אחוזים (מוחלטים).

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-550 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 523 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 27 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-34.9%, לעומת שיעור הפרשה של 36.7% ברבעון המקביל אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים הושפע מירידת שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק, וכן מהשפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון הראשון של שנת 2018 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, לעומת הרבעון המקביל אשתקד בו נרשם הפסד בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-343 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 321 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק ירד ב-47 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הרבעון המקביל אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף⁽⁴⁾ בתום הרבעון (באחוזים):

שנת	2017			2018		
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי ⁽⁵⁾	רבעון רביעי	רבעון ראשון	
2017	10.4	12.7	8.0 ⁽⁵⁾	11.2	10.3	תשואת רווח נקי על ההון
10.2	10.12	10.15	10.16	10.20	10.16	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון
118	118	122	117	118	125 ⁽⁶⁾	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)
5.48	5.27	5.42	5.36	5.48	5.43	יחס המינוף בתום הרבעון

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (5) ההוצאות בגין מסמך ההבנות עם ארגון העובדים ובגין המדד הידוע השלילי הביאו להקטנת התשואה ברבעון השלישי של שנת 2017 ב-4.6 אחוזים (מוחלטים).
- (6) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

רווח ודיבידנד למניה

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

שנת	רבעון ראשון		
	2017	2018	
5.80	1.38	1.47	רווח בסיסי למניה
5.76	1.37	1.46	רווח מדולל למניה
143.91	17.14	47.03	דיבידנד למניה

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2017	2017	2017	2017	2018	
1.3	3.7	239,572	234,071	242,805	סך כל המאזן
4.9	3.5	41,130	41,683	43,156	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1.4	6.1	181,118	173,068	183,628	אשראי לציבור, נטו
(10.6)	(23.2)	10,133	11,791	9,057	ניירות ערך
(1.8)	(11.1)	1,403	1,550	1,378	בניינים וציוד
1.9	3.5	183,573	180,722	187,066	פיקדונות הציבור
(21.3)	(40.0)	1,125	1,474	885	פיקדונות מבנקים
(0.2)	10.9	29,923	26,924	29,864	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.5	6.7	13,685	13,015	13,890	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 במרץ 2018 ל-76%, בדומה לסוף שנת 2017. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 ב-2.5 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 1.4%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוחץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2017	2017	2017	2017	2018	
1.4	7.7	120,730	113,615	122,386	מטבע ישראלי לא צמוד
0.7	2.6	50,293	49,387	50,660	צמוד מדד
4.8	5.1	10,095	10,066	10,582	מט"ח כולל צמוד מט"ח
1.4	6.1	181,118	173,068	183,628	סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
אנשים פרטיים:					
1.0	4.6	119,556	115,378	120,721	משקי בית- הלוואות לדיור
1.5	8.2	19,825	18,591	20,115	משקי בית- אחר
(16.8)	1.0	119	98	99	בנקאות פרטית
1.0	5.1	139,500	134,067	140,935	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:					
2.8	10.0	16,717	15,617	17,184	עסקים קטנים וזעירים
2.2	20.4	5,779	4,907	5,906	עסקים בינוניים
(0.7)	6.8	14,846	13,801	14,735	עסקים גדולים
8.4	(18.4)	1,160	1,541	1,258	גופים מוסדיים
1.5	9.0	38,502	35,866	39,083	סך הכל פעילות עסקית
15.9	15.2	3,116	3,135	3,610	פעילות חוץ לארץ
1.4	6.1	181,118	173,068	183,628	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

2017 ליום 31 בדצמבר 2017			2017 ליום 31 במרץ 2017			2018 ליום 31 במרץ 2018			סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
חוץ כולל	מאזני	מאזני	חוץ כולל	מאזני	מאזני	חוץ כולל	מאזני	מאזני	
1. סיכון אשראי בעייתי									
888	165	723	862	194	668	1,035	165	870	סיכון אשראי פגום
315	-	315	436	-	436	280	2	278	סיכון אשראי נחות
1,529	30	1,499	1,513	65	1,448	1,559	28	1,531	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
2,732	195	2,537	2,811	259	2,552	2,874	195	2,679	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾									
1,136			985			1,145			843
697			637			843			2. נכסים שאינם מבצעים ⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,087 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 במרץ 2017 - 900 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2017 - 1,072 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-243 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 235 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, גידול בשיעור של 3.5%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 בדצמבר 2017	2017	31 במרץ 2018
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:				
9.9	(7.8)	15,045	17,922	16,527
3.9	(9.0)	10,795	12,318	11,211
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות				
בחסבונות לפי דרישה שלא נוצלו				
ערבוביות לרוכשי דירות				
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן				
34.6	40.9	12,044	11,501	⁽³⁾ 16,207
1.7	(8.8)	6,801	7,579	6,914
(0.9)	(8.8)	5,981	6,499	5,928
9.5	20.6	5,677	5,153	6,216
2.3	14.1	2,283	2,048	2,336
27.9	(33.9)	201	389	257
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו				
התחייבויות להוצאת ערבוביות				
ערבוביות והתחייבויות אחרות				
ערבוביות להבטחת אשראי				
אשראי תעודות				
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:				
6.7	0.4	220,633	234,381	235,382
(7.8)	(20.2)	3,421	3,951	3,153
(13.7)	(35.8)	3,082	4,143	2,660
סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים				
נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים				
התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים				

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
 (2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.
 (3) כולל השפעת הארכת תוקף אישור עקרוני להלוואות לדיר, מתקופה של 12 ימים לתקופה של 24 ימים, בהתאם לעדכון הוראה ניהול בנקאי תקין 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיר.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 ב-1.1 מיליארדי שקלים חדשים וקטנה ב-2.7 מיליארדי שקלים חדשים לעומת הרבעון המקביל אשתקד. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2018				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
2,507	2,507	64	-	2,571
6,356	6,439	⁽²⁾ 9	⁽²⁾ (92)	6,356
194	197	-	⁽³⁾ (3)	194
9,057	9,143	73	(95)	9,121
סך כל ניירות הערך				
31 במרץ 2017				
3,250	3,250	76	-	3,326
8,339	8,373	⁽²⁾ 19	⁽²⁾ (53)	8,339
202	202	-	-	202
11,791	11,825	95	(53)	11,867
סך כל ניירות הערך				
31 בדצמבר 2017				
3,267	3,267	75	-	3,342
6,657	6,678	⁽²⁾ 24	⁽²⁾ (45)	6,657
209	209	-	-	209
10,133	10,154	99	(45)	10,208
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמניים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	
2017	2017	2017	2017	2018
				מטבע ישראלי
3.9	8.5	133,194	127,550	138,334
(10.4)	(19.9)	15,681	17,538	14,054
(0.1)	(2.7)	34,698	35,634	34,678
1.9	3.5	183,573	180,722	187,066

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	
2017	2017	2017	2017	2018
				אנשים פרטיים:
2.4	5.9	75,008	72,500	76,809
(0.5)	10.5	12,448	11,211	12,384
2.0	6.5	87,456	83,711	89,193
				פעילות עסקית:
3.0	12.9	18,942	17,288	19,514
1.1	22.5	7,138	5,890	7,213
(1.4)	(14.5)	26,284	30,293	25,910
3.0	5.2	38,881	38,081	40,045
1.6	1.2	91,245	91,552	92,682
6.5	(4.9)	4,872	5,459	5,191
1.9	3.5	183,573	180,722	187,066

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	31 במרץ	
2017	2017	2018
		תקרת הפיקדון
63,493	60,868	64,696
41,125	39,146	42,287
26,906	26,013	27,058
23,911	27,311	23,823
28,138	27,384	29,202
183,573	180,722	187,066

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-0.9 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון בסך של 0.2 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2017.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-29.9 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-13.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 13.7 ו-13.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 במרץ 2017, גידול של 1.5% ו-6.7% בהתאמה.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2017	2017	2018	
2,180	2,246	2,185	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
65	52	60	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	(76)	-	מניות באוצר ⁽²⁾
(383)	(298)	(411)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽³⁾⁽⁴⁾
11,823	11,091	12,056	עודפים ⁽⁵⁾
13,685	13,015	13,890	סך הכל

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2.5 מיליון מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת, בהוננו המונפק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו, ברישומי הבנק, המניות הרדומות.
- (3) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.
- (4) יתרת הרווח (הפסד) כולל אחר ליום 31 במרץ 2018, ליום 31 במרץ 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 כוללת התאמות בגין הטבות לעובדים. לפרטים בדבר השפעת תוכנית התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2017.
- (5) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות והוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 במרץ 2018 הגיע ל-5.72%, לעומת 5.71% ליום 31 בדצמבר 2017 ולעומת 5.56% ליום 31 במרץ 2017.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק. ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים. הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 במרץ 2018 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן, הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים. הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו. רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה: שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של מבחני מצוקה הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה ההונית מספקת. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
הון לצורך חישוב יחס ההון			
14,333	13,533	14,436	הון עצמי רובד 1
14,333	13,533	14,436	הון רובד 1
5,251	4,442	4,813	הון רובד 2
19,584	17,975	19,249	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
130,525	124,319	131,801	סיכון אשראי
1,605	1,266	1,699	סיכונים שוק
8,394	8,198	8,629	סיכון תפעולי
140,524	133,783	142,129	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

יחס הון לרכיבי סיכון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.86% ו-13.36% בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
10.20	10.12	10.16	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.94	13.44	13.54 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.86	9.87	9.86	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
13.36	13.37	13.36	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) הירידה ביחס ההון הכולל נובעת מהפחתה מדורגת של מכשירי הון אשר אינם כשירים עוד כהון פיקוחי. בהתאם להוראות המעבר של באזל 3, מכשירים אלו נכללים בהון רובד 2 ומופחתים בתחילת כל שנה עד ליום 1 בינואר 2022.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		קבוצת חשיפה
דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
92	688	86	643	95	712	חובות של ריבונות
102	766	87	649	110	821	חובות של ישויות סקטור ציבורי
124	927	100	752	115	862	חובות של תאגידים בנקאיים
4,992	37,362	4,763	35,626	5,024	37,608	חובות של תאגידים
328	2,459	276	2,065	336	2,515	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,899	14,217	1,790	13,388	1,931	14,454	חשיפות קמעונאיות ליחידים
916	6,858	880	6,581	926	6,930	הלוואות לעסקים קטנים
8,319	62,265	7,948	59,446	8,418	63,006	משכנתאות לדיוור
595	4,454	593	4,432	582	4,355	נכסים אחרים
17,367	129,996	16,523	123,582	17,537	131,263	סך הכל

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA⁽⁴⁾ וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		סיכון
דרישת הון ⁽³⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
17,367	129,996	16,523	123,582	17,537	131,263	סיכון אשראי
214	1,605	169	1,266	227	1,699	סיכון שוק
71	529	99	737	72	538	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾
1,121	8,394	1,096	8,198	1,153	8,629	סיכון תפעולי ⁽⁵⁾
18,773	140,524	17,887	133,783	18,989	142,129	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.37% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018.

להלן יחס המינוף⁽¹⁾ של הבנק (באחוזים):

2017		2018		יחס המינוף
רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	
5.27	5.48	5.36	5.42	

(1) יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 5%.

לפרטים נוספים ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים ודוח סיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים כלכלי החשבוונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא חכירות החל מיום 1 בינואר 2020 ראה ביאור 1 ה.

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לענין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2016 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
24 בפברואר 2016	21 במרץ 2016	15.52	0.15	36.0
18 במאי 2016	21 ביוני 2016	18.62	0.15	43.2
10 באוגוסט 2016	11 בספטמבר 2016	21.99	0.15	51.0
14 בנובמבר 2016	12 בדצמבר 2016	24.12	0.15	56.0
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2016⁽¹⁾				
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.15	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽²⁾				
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2016 - 190.0 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.

הכרזה על דיבידנד בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2018

ביום 7 במאי 2018 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 137.2 מיליוני שקלים חדשים, 40% מרווחי הרבעון הראשון של שנת 2018, זאת בהתאם למדיניות הדיבידנד המעודכנת כאמור לעיל. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 589.1% מההון המונפק, דהיינו 58.91 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לענין תשלום הדיבידנד הינו 22 במאי 2018 ויום התשלום הינו 5 ביוני 2018. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 במרץ 2018	31 במרץ 2017	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 בדצמבר 2017
222,439	222,964	222,623	(0.2)	(0.1)
79,544	76,580	76,893	3.9	3.4
79,681	72,363	80,258	10.1	(0.7)
17,138	16,028	16,246	6.9	5.5
13,103	11,517	12,571	13.8	4.2

(1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(2) לרבות: יתרות אשראי המגובות בפקידונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות. - הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים-הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת הפיקוח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
 - הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל ("גישת ההנהלה")
 - תוצאות כספיות של המגזר ("גישה הפיקוחית")
- לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים. לפרטים ולתיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות השנתיים לשנת 2017.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	רווח נקי	
	ברבעון הראשון 2017	ברבעון הראשון 2018
39.3	41.6	130
4.8	4.2	16
0.6	0.8	2
44.7	46.7	148
אנשים פרטיים:		
		157
		16
		3
		176
פעילות עסקית:		
		73
		28
		68
		9
		178
		(34)
		320
		23
		343

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליון שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ						
2017			2018			
במיליון שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
						רווח ורווחיות
584	304	280	665	357	308	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
161	37	124	172	41	131	עמלות והכנסות אחרות
745	341	404	837	398	439	סך ההכנסות
24	-	24	28	6	22	הוצאות בגין הפסדי אשראי
484	135	349	531	151	380	הוצאות תפעוליות אחרות
237	206	31	278	241	37	רווח לפני הפרשה למיסים
87	76	11	97	84	13	הפרשה למיסים
150	130	20	181	157	24	רווח לאחר מיסים
						רווח נקי :
(4)	-	(4)	(8)	-	(8)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
146	130	16	173	157	16	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
134,789	115,996	18,793	141,710	121,356	20,354	אשראי לציבור (יתרת סוף)
133,969	115,378	18,591	140,836	120,721	20,115	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
72,500	-	72,500	76,809	-	76,809	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
133,824	115,665	18,159	141,072	121,072	20,000	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
71,924	-	71,924	75,571	-	75,571	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
80,139	63,684	16,455	84,751	67,327	17,424	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
481	296	185	545	345	200	מרווח מפעילות מתן אשראי
93	-	93	106	-	106	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
10	8	2	14	12	2	אחר
584	304	280	665	357	308	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-173 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 146 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת ההלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-157 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 130 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-357 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 304 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-17.4% הנובע מעלייה של כ-5.4 מיליארדי שקלים חדשים ביתרת האשראי הממוצעת וכן מגידול במרווח האשראי. ברבעון הנוכחי נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסכום של 6 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר בגלל גידול בהפרשה הקבוצתית לדיור הנובעת מגידול ביתרות ההלוואות לדיור, בהשוואה לרבעון הראשון של שנת 2017 בו לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בעקבות החזרי פיגורים משמעותיים של לקוחות. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-151 מיליוני שקלים חדשים לעומת 135 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול נובע מהשפעת "הטייס האוטומטי" וההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021. נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017 אינם כוללים את השפעת ההסכם. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

בסעיף העמלות וההכנסות האחרות חלה עלייה של כ-4 מיליוני שקלים חדשים.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ברווח של 16 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-28 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווח מפעילות מתן אשראי, וכן לגידול במרווח מפעילות קבלת פיקדונות כתוצאה מעלייה בהיקפי האשראי ועלייה בהיקפי הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-131 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 124 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, כתוצאה מגידול בהיקפי הפעילות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו לכ-22 מיליוני שקלים חדשים לעומת 24 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-380 מיליוני שקלים חדשים לעומת 349 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-8.9%, הנובע מהשפעת ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021, שנחתם עם ארגון העובדים בחודש דצמבר 2017, אשר הגדיל את הוצאות המשכורות וההוצאות הנלוות המיוחסות למגזר.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 2.5 מיליוני שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2017	במיליוני שקלים חדשים
רווח ורווחיות		
16	14	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2	1	עמלות והכנסות אחרות
18	15	סך ההכנסות
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
13	12	הוצאות תפעוליות אחרות
5	3	רווח לפני הפרשה למיסים
2	1	הפרשה למיסים
3	2	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
100	99	אשראי לציבור (יתרת סוף)
99	98	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
12,384	11,211	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
97	72	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
12,009	11,072	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
37	33	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
16	14	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	אחר
16	14	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-2 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור. בסעיף עמלות והכנסות אחרות וכן גם ביתר הסעיפים, לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12ג. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
205	232	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
80	89	עמלות והכנסות אחרות
285	321	סך ההכנסות
32	38	הוצאות בגין הפסדי אשראי
150	170	הוצאות תפעוליות אחרות
103	113	רווח לפני הפרשה למיסים
38	39	הפרשה למיסים
65	74	רווח לאחר מיסים
-	(1)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
65	73	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
15,894	17,511	אשראי לציבור (יתרת סוף)
15,617	17,184	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
17,288	19,514	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
15,356	17,293	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
17,022	19,587	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
14,680	16,644	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
184	204	מרווח מפעילות מתן אשראי
18	23	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	5	אחר
205	232	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-73 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 65 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 12.3%.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-232 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 205 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 13.2% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-89 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 80 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 11.3%, כתוצאה מגידול משמעותי בהיקף הפעילות. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-38 מיליוני שקלים חדשים לעומת 32 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפרשה להפסדי אשראי מוסבר בקיטון בגביית חובות שנמחקו בעבר וכן מגידול בהפרשה קבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור וזאת לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-170 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 150 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 20 מיליוני שקלים חדשים הנובע מהשפעת "הטייס האוטומטי" וההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021. נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017 אינם כוללים את השפעת ההסכם. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על מגזר זה, ראה ביאור 12.ג. לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות מעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2017	2018	במיליוני שקלים חדשים
רווח ורווחיות		
48	58	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
15	18	עמלות והכנסות אחרות
63	76	סך ההכנסות
(3)	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
25	29	הוצאות תפעוליות אחרות
41	43	רווח לפני הפרשה למיסים
15	15	הפרשה למיסים
26	28	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
4,992	5,987	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,907	5,906	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,890	7,213	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
4,899	6,229	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,178	7,288	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
6,004	7,136	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
40	48	מרווח מפעילות מתן אשראי
6	9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	1	אחר
48	58	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-28 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 26 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-20.8% המיוחס בעיקר לעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 3 מיליוני שקלים חדשים לעומת הרבעון המקביל אשתקד, גידול של 20%.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 4 מיליוני שקלים לעומת הקטנת הפרשה של 3 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, המוסבר על ידי קיטון בגביית חובות שנמחקו בעבר וכן מגידול בהפרשה קבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור וזאת לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-29 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 25 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4 מיליוני שקלים חדשים, התואם את היקפי הגידול בפעילות העסקית. הגידול נובע מהשפעת "הטייס האוטומטי" וההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021. נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017 אינם כוללים את השפעת ההסכם. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

הגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2017	במיליוני שקלים חדשים
רווח ורווחיות		
128	112	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
27	32	עמלות והכנסות אחרות
155	144	סך ההכנסות
8	(2)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
43	38	הוצאות תפעוליות אחרות
104	108	רווח לפני הפרשה למיסים
36	40	הפרשה למיסים
68	68	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
14,913	14,014	אשראי לציבור (יתרת סוף)
14,735	13,801	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
25,910	30,293	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
14,523	15,347	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,581	29,831	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
20,229	20,886	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
109	95	מרווח מפעילות מתן אשראי
17	15	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	2	אחר
128	112	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-68 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-128 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 112 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, זאת כתוצאה מעליית המרווח מפעילות מתן אשראי. העמלות וההכנסות האחרות ירדו ב-15.6%.

סעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפע מהקיטון בגביית חובות שנמחקו בעבר וכן מגידול בהפרשה קבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור וזאת לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-43 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 38 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים, הנובע מהשפעת "הטייס האוטומטי" וההשפעה המיידית של ההסכם הקיבוצי לשנים 2016-2021. נתוני הרבעון הראשון של שנת 2017 אינם כוללים את השפעת ההסכם. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
24	31	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
16	13	עמלות והכנסות אחרות
40	44	סך ההכנסות
(2)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
33	30	הוצאות תפעוליות אחרות
9	14	רווח לפני הפרשה למיסים
3	5	הפרשה למיסים
6	9	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
1,581	1,266	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,541	1,258	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
38,081	40,045	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,611	1,334	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
36,895	39,563	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,518	2,433	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
8	9	מרווח מפעילות מתן אשראי
15	22	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	-	אחר
24	31	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 6 מיליוני שקלים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:
 הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 29.2% המיוחס בעיקר לעלייה בהיקף הפיקדונות.
 בתקופה הנוכחית, לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בהשוואה להקטנת הפרשה של 2 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ביתר הסעיפים לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
2	(91)	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
(3)	80	הכנסות מימון שאינן מריבית
56	46	עמלות והכנסות אחרות
55	35	סך ההכנסות
(1)	1	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
62	77	הוצאות תפעוליות אחרות
(6)	(43)	רווח לפני הפרשה למיסים
(2)	(15)	הפרשה למיסים
(4)	(28)	רווח לאחר מיסים
(1)	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(5)	(28)	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(5)	(6)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	(34)	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
5,124	6,426	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	(91)	אחר
2	(91)	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה בהפסד של 34 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 10 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: תוצאות הפעילות המימונית (הכנסות ריבית נטו והכנסות המימון שאינו מריבית) קטנו ב-10 מיליוני שקלים חדשים לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בעיקר כתוצאה מהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ומהשפעת מדד המחירים לצרכן. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר. סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-46 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-56 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים. לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2017	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
רווח ורווחיות		
38	42	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	10	הכנסות מימון שאינן מריבית
8	6	עמלות והכנסות אחרות
48	58	סך ההכנסות
1	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
19	19	הוצאות תפעוליות אחרות
28	36	רווח לפני הפרשה למיסים
10	13	הפרשה למיסים
18	23	רווח נקי
מאזן - סעיפים עיקריים:		
3,164	3,640	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,135	3,610	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,459	5,191	פיקדונות הציבור, נטו (יתרת סוף)
3,080	3,188	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,352	5,295	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,459	3,671	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:		
26	22	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	2	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
9	18	אחר
38	42	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכמה ב-23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 38 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. הכנסות המימון שאינן מריבית גדלו ב-8 מיליוני שקלים, גידול הנובע ממימוש איגרות חוב זמינות למכירה.

ההכנסות מעמלות ירדו ב-2 מיליוני שקלים חדשים. בתקופה הנוכחית נרשמה הפרשה להפסדי אשראי בהיקף של כ-3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפרשה בסכום של כ-1 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר השפעת ייחוס הוצאות הנוגעות לחקירת משרד המשפטים האמריקאי על תוצאות הפעילות בחוץ לארץ, ראה ביאור 12.g. לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

חלקו של הבנק ברווחים של החברות המוחזקות ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ל-53 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-44 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 31 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה ברבעון הראשון של שנת 2018 ל-9.7%, לעומת תשואה של 5.5% ברבעון המקביל אשתקד. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-25,255 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 24,782 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 473 מיליוני שקלים חדשים (1.9%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-9,711 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9,569 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 142 מיליוני שקלים חדשים (1.5%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-21,317 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20,908 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2017, גידול של 409 מיליוני שקלים חדשים (2.0%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות ביטוח")

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח ברבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה ברבעון הראשון של שנת 2018 ל-9.1% לעומת תשואה של 8.1% ברבעון המקביל אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2018 כ-6 מיליוני שקלים חדשים נטו, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. מזה סך של 4 מיליוני שקלים חדשים (לעומת 3 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-0.1 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 0.2 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-165 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 174 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים בדומה לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסה לפני מס הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-0.2 מיליוני פרנקים שוויצרים לעומת 0.3 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-1 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-73 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 72 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-89 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 100 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-103 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 111 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2017. נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. 1% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשווי המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק. השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 במרץ 2018 ב-86 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 93 ו-97 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 במרץ 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 בהתאמה. רווחי הבנק נטו מהשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2018 ב-6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2017. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונזילות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים ציית. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. פרופיל הסיכון של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2018 הינו נמוך. במהלך הרבעון הראשון השנה, לא נרשמו חריגות מתיאבון הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק לסיכונים השונים. מדדי הסיכון נמצאים במרחקים סבירים, מהמגבלות שנקבעו ובהלימה למתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. היחסים הפיננסיים העיקריים ומדדי הרווחיות מצביעים על יציבות לרווח והון הבנק. לבנק כריות הון מספקות לצורך עמידה ביעדי ההון שלו הן במצב עסקים רגיל והן במצב קיצון.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל.

סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

הוראת הפיקוח על הבנקים בדבר תוספת הון בשיעור של 1% מתיק המשכנתאות, אשר הגדילה את יעדי ההון, השפיעה על הבנק באופן מהותי יותר ביחס לשאר הבנקים במערכת.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבטא במונחי ההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמעורר של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כפונקציה של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות מבחני המצוקה השונים שעורך הבנק. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים וכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

מבחני מצוקה

מבחני המצוקה מהווים כלי חשוב ומשלים למודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק ואומדים את הסיכון בראיה נוכחית ועתידית. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות חישוב לביצוע מבחני מצוקה. השימושים העיקריים של מבחני המצוקה והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת ניהול הסיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות מבחני המצוקה במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך זה בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותרגרת על ידי שורה של מבחני מצוקה בדרגות חומרה שונות. מבחני מצוקה אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי גרימת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילות: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק, ריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר ועוד. דגש רב ניתן במבחני המצוקה על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו, פוטנציאל הפגיעה של אירועי אבטחת מידע וסייבר, אירועי כשל תפעוליים ועוד. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגש לבנק ישראל בחודש ינואר 2018, אשר בוצע על נתוני מחצית שנת 2017, בהתבסס על התוכנית האסטרטגית של הבנק ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביע על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. תוצאות התרחיש האחד בדומה לתוצאות מבחני המצוקה השונים המבוצעים בבנק, מלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, הנדון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון הבנק, מציג מבט נרחב על הסיכונים השונים של הבנק, תוך שהוא מדגיש את מצב פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע בכל מסמכי המדיניות. בכך, מחזק ומשלים המסמך את המבט הניתן על פרופיל הסיכון במסגרת מסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק, כאמור לעיל.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון ⁽¹⁾	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי - עסקי	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) ההערכה של השפעתם של גורמי הסיכון לעיל מביאה בחשבון את הסיכונים הנוגעים לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כמו גם את כלל פעילות הבנק להגנה על עמדתו בקשר עם החקירה. לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ולפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה נגזרת ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בהקשר זה, ראה ביאור 10 ב. סעיפים 3.א ו-4 לדוחות הכספיים.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל כיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכון אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכון ציות ועוד. ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, נותרה ברבעון הראשון של שנת 2018 ברמה נמוכה-בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדיוור היא נמוכה.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח מיטבי של האשראי הקמעונאי שלו. במהלך זה עודכנו והוגדרו מחדש חלק ממדדי הסיכון לאמידת תיאבון הסיכון של הבנק. הבנק נמצא בשלבי הטמעה של תוצאות המודלים בתהליכים הבנקאיים שלו. כמו כן, מרכז ההדרכה של הבנק שולב בתהליך על מנת לפתח פעילות הדרכה על מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) במיליוני שקלים חדשים.

נכון ליום 31 במרץ 2018 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 במרץ 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	תחבורה ואחסנה	600	357	957
2.	בינוי	247	493	740
3.	בינוי	3	600	603
4.	בינוי	8	522	530
5.	בינוי	-	522	522
6.	בינוי	205	244	449

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה הונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות הוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לענין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית, בפורום מימון ממונף בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2018			31 במרץ 2017			31 בדצמבר 2017			ענף משק של הנרכשת
סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	
סיכון	חץ	אשראי	סיכון	חץ	אשראי	סיכון	חץ	אשראי	פרטנית
מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	להפסדי
79	79	-	-	-	-	-	-	-	אשראי
79	79	-	-	-	-	-	-	-	שירותים עסקיים ואחרים
79	79	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2018			31 במרץ 2017			31 בדצמבר 2017			ענף משק של הלווה
סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	סיכון	אשראי	הפרשה	
סיכון	חץ	אשראי	סיכון	חץ	אשראי	סיכון	חץ	אשראי	פרטנית
מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	מאזני	להפסדי
86	6	92	86	6	92	86	6	92	תעשייה וחרושת
460	-	460	460	-	460	460	-	460	בינוי ונדל"ן ⁽¹⁾
442	41	483	442	41	483	442	41	483	מסחר
40	110	150	40	110	150	40	110	150	מידע ותקשורת
157	-	157	157	-	157	157	-	157	שירותים פיננסיים
71	5	76	71	5	76	71	5	76	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,256	162	1,418	1,256	162	1,418	1,256	162	1,418	סך הכל

(1) הגידול בסיכון האשראי לחברות ממונפות ברבעון הראשון של שנת 2018 נובע בעיקר מלקוח בודד, שסיכון האשראי בגינו הוגדר כאשראי ממונף ברבעון זה.

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 במרץ 2018	31 במרץ 2017	31 בדצמבר 2017
1,035	862	888
280	436	315
1,087	900	1,072
472	613	457
2,874	2,811	2,732

סיכון אשראי בעייתי:

סיכון אשראי פגום	1,035	862	888
סיכון אשראי נחות	280	436	315
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור	1,087	900	1,072
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר	472	613	457
סך הכל סיכון אשראי בעייתי	2,874	2,811	2,732

העלייה בסיכון האשראי הפגום, לעומת תקופות קודמות, נובעת מסיווג של מספר לקוחות בודדים. הירידה בסיכון האשראי הנחות, לעומת תקופה מקבילה, נובעת מפירעונות אשראי של לקוחות. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת, לעומת תקופה מקבילה, לדיור מיוחסת לעלייה בהיקף תיק המשכנתאות.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
0.4	0.4	0.5	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
1.2	1.2	1.4	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.3	2.9	2.5	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.6	0.5	0.6	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.2	1.3	1.2	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,575	1	1,574	245	630	699	יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2017
82	1	81	22	6	53	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(97)	-	(97)	(35)	(1)	(61)	מחיקות חשבונאיות
37	-	37	17	-	20	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(60)	-	(60)	(18)	(1)	(41)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,597	2	1,595	249	635	711	יתרת הפרשה ליום 31 במרץ 2018
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
1,549	2	1,547	208	615	724	יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2017
49	(1)	50	24	-	26	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(70)	-	(70)	(30)	(3)	(37)	מחיקות חשבונאיות
31	-	31	14	-	17	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(39)	-	(39)	(16)	(3)	(20)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,559	1	1,558	216	612	730	יתרת הפרשה ליום 31 במרץ 2018

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
0.9	0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1	0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.3	0.3	0.5 ⁽²⁾	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽¹⁾
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור הינו זניח.

(2) סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי הושפעו מקיטון בגביית חובות שנמחקו בעבר לעומת התקופה המקבילה אשתקד וכן מגידול ההפרשה הקבוצתית שהושפעה מעלייה בהיקף האשראי לציבור ברבעון.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽¹⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביוותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	ליום 31 במרץ	
2017	2017	2018	
			חובות
2,176	1,930	1,959	יתרות עובר ושב
3,623	3,053	3,755	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1,366	1,344	1,300	הלוואות לרכב ⁽³⁾ - ריבית משתנה
738	442	818	הלוואות לרכב ⁽³⁾⁽⁴⁾ - ריבית קבועה
10,677	10,775	10,993	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
232	178	188	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
18,812	17,722	19,013	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
			מסגרות לא מנוצלות, ערבוביות והתחייבויות אחרות
3,780	3,681	4,029	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
5,661	6,616	5,734	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
187	194	175	ערבוביות
67	40	74	התחייבויות אחרות
9,695	10,531	10,012	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערבוביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
28,507	28,253	29,025	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
			מזה:
2,400	2,039	2,550	חלק ההלוואות שסכומן לפירעון הינו בתקופה שמעל 5 שנים ⁽⁵⁾
647	631	620	הלוואות בולט/בלון ⁽⁶⁾
			תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁷⁾
			תיק נכסים פיננסיים:
2,457	2,554	2,500	פקדונות
362	406	380	ניירות ערך
463	468	442	נכסים כספיים אחרים
1,098	1,208	1,042	בטוחות אחרות ⁽⁸⁾
4,380	4,636	4,364	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) בהמשך לבקשת הפיקוח על הבנקים לביצוע ניתוח סיכונים לאשראי לענף "מסחר בכלי רכב" ולאשראי הצרכני לרכישת רכב באמצעות תרחישי קיצון שונים. בקרת הסיכונים של הבנק ביצעה סקירה מקיפה בנושא, אשר הובאה לדין מעמיק, בפורומים ניהוליים כולל הדירקטוריון. ממצאי והמלצות הבחינה, שולבו במסמך מדיניות האשראי לשנת 2018. בעקבות ניתוח הסיכונים, לא חלה השפעה מהותית על ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

(4) עיקר הגידול נובע מעסקאות של המחאת תיקי הלוואות שרכש הבנק.

(5) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

(6) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(7) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(8) הביטוחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי.

להלן פילוח לפי גידול חבות הלווה⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרץ 2017		ליום 31 במרץ 2018		תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	מספר לווים		
562	271,931	529	251,462	596	274,347	10	עד
1,208	84,818	1,098	79,614	1,216	85,814	20	מעל 10
3,331	115,167	3,226	115,517	3,333	116,495	40	מעל 20
6,559	116,728	6,646	120,170	6,697	117,937	80	מעל 40
7,916	73,393	7,949	75,671	8,070	74,986	150	מעל 80
7,071	35,058	6,974	35,394	7,310	36,293	300	מעל 150
1,860	3,523	1,831	3,937	1,803	3,597		מעל 300
28,507	700,618	28,253	681,765	29,025	709,469		סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוז מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽¹⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרץ 2018		גובה הכנסה
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	
				חשבוניות ללא הכנסה
3.6	680	3.4	642	קבועה לחשבון
32.7	6,143	31.7	6,027	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
34.8	6,548	35.1	6,677	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח
28.9	5,441	29.8	5,667	ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
				בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
100	18,812	100	19,013	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

להלן פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2017			ליום 31 במרץ 2018		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
כולל	חוז מאזני	מאזני	כולל	חוז מאזני	מאזני	כולל	חוז מאזני	מאזני
221	4	217	183	4	179	219	4	215
0.78%	0.03%	1.16%	0.65%	0.04%	1.01%	0.75%	0.04%	1.13%

(1) אשראי מאזני וחוז מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרץ 2017	ליום 31 במרץ 2018	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים
0.65%	0.59%	0.46%	

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 7.6% לעומת 31 במרץ 2017 ובשיעור של 1.4% לעומת 31 בדצמבר 2017, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים ברבעון הראשון של שנת 2018.

ליום 31 במרץ 2018:

10% -	חשבונות עובר ושב
20% -	כרטיסי אשראי
11% -	הלוואות לרכב
59% -	הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 23% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 במרץ 2018, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (שיעורים דומים ליום 31 במרץ 2017 וליום 31 בדצמבר 2017).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

בנוסף, הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי נובע בין השאר גם, מהשפעות חקיקה המצמצמות את היקף החזרי החוב מלקוחות פרטיים שנקלעו לקשיים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכז העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, תמ"א 38 ועוד.

לפרטים בדבר רכישת פוליסת ביטוח לערבויות שרכש הבנק, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים)

31 במרץ 2018						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
27	64	4	128	23,161	14,699	8,462
לדיור						
2	57	5	70	4,871	876	3,995
למסחר ולתעשייה						
29	121	9	198	28,032	15,575	12,457
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
14	45	62	141	5,974	3,331	2,643
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
44	166	71	339	34,006	18,906	15,100
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
30	68	4	3	21,096	13,341	7,755
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

31 במרץ 2017						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
34	39	47	153	20,128	13,786	6,342
לדיור						
3	62	13	63	4,839	1,004	3,835
למסחר ולתעשייה						
37	101	60	216	24,967	14,790	10,177
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
15	39	44	136	5,568	3,205	2,363
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
52	140	104	352	30,535	17,995	12,540
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
35	52	6	37	19,649	13,582	6,067
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

31 בדצמבר 2017						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	חוץ מאזני ⁽³⁾ כולל	מאזני ⁽²⁾	
בביטחון נדל"ן בישראל:						
30	63	5	126	21,987	14,204	7,783
לדיור						
2	57	13	60	5,088	769	4,319
למסחר ולתעשייה						
32	120	17	186	27,075	14,973	12,102
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:						
9	47	67	132	5,650	2,950	2,700
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
41	167	84	318	32,725	17,923	14,802
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
28	61	4	13	20,663	13,047	7,617
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

(1) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017			31 במרץ 2017			31 במרץ 2018			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
ביטחון נדל"ן בישראל									
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:									
6,943	1,853	5,090	5,694	1,343	4,351	8,015	2,459	5,556	קרקע גולמית
17,068	12,606	4,463	16,579	13,009	3,570	16,825	12,042	4,783	נדל"ן בתהליכי בנייה
3,064	514	2,550	2,694	438	2,256	3,192	1,074	2,118	נדל"ן שבנייתו הושלמה
27,075	14,973	12,102	24,967	14,790	10,177	28,032	15,575	12,457	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
5,650	2,950	2,700	5,568	3,205	2,363	5,974	3,331	2,643	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
32,725	17,923	14,802	30,535	17,995	12,540	34,006	18,906	15,100	סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 במרץ 2018 מראים כי כ-51.36% מסיכון האשראי המאזני וכ-70.57% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבניה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 במרץ 2018, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 14.22%. יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.56% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 במרץ 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

			חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
			הפסדי אשראי ⁽⁴⁾							
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	
7	-	(1)	4	6	600	807	6	802	808	פעילות לווים בישראל
3	-	(1)	-	-	223	590	-	604	604	ציבור - מסחרי
112	5	6	249	393	5,063	8,828	393	8,755	9,148	חקלאות, ייעור ודיג
163	2	5	322	389	12,768	30,928	389	30,545	30,934	כרייה וחציבה
47	(1)	(2)	17	21	2,319	3,050	21	3,051	3,072	תעשייה וחרושת
8	-	1	3	29	646	1,199	29	1,442	1,471	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
165	17	32	205	304	8,002	10,387	304	10,216	10,520	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
26	3	4	25	52	915	1,174	52	1,122	1,174	אספקת חשמל ומים
12	4	3	7	18	1,672	2,342	18	2,335	2,353	מסחר
5	1	-	8	14	416	1,040	14	1,032	1,046	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
66	2	-	14	176	3,560	8,553	176	11,038	11,214	תחבורה ואחסנה
49	7	6	45	95	2,733	3,921	95	3,857	3,952	מידע ותקשורת
11	1	-	22	30	1,709	2,121	30	2,169	2,199	שירותים פיננסיים
674	41	53	921	1,527	40,626	74,940	1,527	76,968	78,495	שירותים עסקיים אחרים
634	1	6	38	1,124	121,356	131,341	1,124	130,217	131,341	שירותים ציבוריים וקהילתיים
249	18	22	72	219	19,013	29,025	219	28,819	29,314	סך הכל מסחרי
1,557	60	81	1,031	2,870	180,995	235,306	2,870	236,004	239,150	סך הכל פעילות בישראל
1	-	1	-	-	233	307	-	1,457	1,457	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	7,729	7,729	ממשלת ישראל
1,558	60	82	1,031	2,870	181,228	235,613	2,870	245,190	248,336	סך הכל פעילות בישראל
38	-	-	4	4	4,132	5,510	4	5,660	5,664	פעילות לווים בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	2,523	2,672	-	3,948	3,948	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	493	493	-	1,312	1,312	בנקים בחוץ לארץ
39	-	-	4	4	7,148	8,675	4	10,920	10,924	ממשלות בחוץ לארץ
1,597	60	82	1,035	2,874	188,376	244,288	2,874	256,110	259,260	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
										סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 188,376, אגרות חוב - 8,967, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 46, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,153 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 58,718.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,683 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,773 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,312 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 במרץ 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
		הפסדי אשראי ⁽⁴⁾								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצועי אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
12	-	4	6	17	609	796	17	779	796	חקלאות, ייעור ודיג
4	-	-	-	-	330	688	-	722	722	כרייה וחציבה
92	4	4	90	197	4,971	8,251	197	8,209	8,406	תעשייה וחרושת
135	6	1	282	⁽⁸⁾ 379	10,537	28,209	⁽⁸⁾ 379	27,644	28,213	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
57	-	(2)	70	77	1,998	2,315	77	2,245	2,322	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	1	3	5	537	1,700	5	2,152	2,157	אספקת חשמל ומים
216	5	21	207	522	8,143	10,712	522	10,357	10,879	מסחר
23	1	5	10	28	824	1,058	28	1,030	1,058	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
8	3	2	12	24	1,204	1,948	24	1,929	1,953	תחבורה ואחסנה
8	-	1	4	10	511	1,070	10	1,065	1,075	מידע ותקשורת
82	(6)	(20)	17	323	⁽⁸⁾ 3,444	⁽⁸⁾ 9,409	323	⁽⁸⁾ 10,990	⁽⁸⁾ 11,313	שירותים פיננסיים
45	3	7	37	78	2,502	3,572	78	3,536	3,614	שירותים עסקיים אחרים
7	3	2	17	28	1,540	1,902	28	1,944	1,972	שירותים ציבוריים וקהילתיים
693	20	26	755	1,688	37,150	71,630	1,688	72,602	74,480	סך הכל מסחרי
611	3	-	36	936	115,996	122,027	936	121,091	122,027	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
216	16	24	67	183	⁽⁸⁾ 17,722	⁽⁸⁾ 28,253	183	⁽⁸⁾ 27,938	⁽⁸⁾ 28,359	אנשים פרטיים - אחר
1,520	39	50	858	2,807	170,868	221,910	2,807	221,631	224,866	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	262	346	-	2,011	2,011	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1	1	-	10,673	10,673	ממשלת ישראל
1,520	39	50	858	2,807	171,131	222,257	2,807	234,315	237,550	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ										
38	-	-	4	4	3,665	7,143	4	7,372	7,376	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	(1)	-	-	2,513	2,680	-	4,236	4,236	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	311	311	-	1,347	1,347	ממשלות בחוץ לארץ
39	-	(1)	4	4	6,489	10,134	4	12,955	12,959	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,559	39	49	862	2,811	177,620	232,391	2,811	247,270	250,509	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 177,620, אגרות חוב - 11,698, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 46, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,951 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 57,194.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,374 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,447 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 6,165 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(8) סווג מחדש.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		(2) חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					(1) סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
		(4) הפסדי אשראי								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצועי אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
8	2	2	4	8	607	807	8	801	809	חקלאות, ייעור ודיג
4	(1)	(1)	-	-	376	570	-	630	630	כרייה וחציבה
111	15	34	127	276	4,962	8,425	276	8,321	8,597	תעשייה וחרושת
160	(16)	4	303	382	12,527	29,889	382	29,515	29,897	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
48	(53)	(64)	15	20	2,265	2,810	20	2,808	2,828	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
7	-	3	3	30	609	1,138	30	1,372	1,402	אספקת חשמל ומים
150	99	49	213	281	7,491	9,761	281	9,617	9,898	מסחר
25	9	15	19	46	897	1,154	46	1,108	1,154	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
13	6	10	10	20	1,739	2,071	20	2,061	2,081	תחבורה ואחסנה
6	2	1	7	15	466	1,032	15	1,022	1,037	מידע ותקשורת
68	(9)	(37)	15	202	3,393	8,203	202	10,144	10,346	שירותים פיננסיים
50	14	23	41	91	2,639	3,651	91	3,625	3,716	שירותים עסקיים אחרים
12	2	6	24	32	1,663	2,079	32	2,183	2,215	שירותים ציבוריים וקהילתיים
662	70	45	781	1,403	39,634	71,590	1,403	73,207	74,610	סך הכל מסחרי
629	9	24	33	1,104	120,189	126,273	1,104	125,169	126,273	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
245	86	123	71	221	18,812	28,507	221	28,163	28,728	אנשים פרטיים - אחר
1,536	165	192	885	2,728	178,635	226,370	2,728	226,539	229,611	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	(1)	-	-	213	316	-	1,372	1,372	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1	1	-	9,099	9,099	ממשלת ישראל
1,536	165	191	885	2,728	178,849	226,687	2,728	237,010	240,082	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ										
38	1	1	3	4	3,967	5,389	4	5,538	5,542	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	1,874	2,000	-	3,714	3,714	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	455	455	-	1,450	1,450	ממשלות בחוץ לארץ
39	1	1	3	4	6,296	7,844	4	10,702	10,706	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,575	166	192	888	2,732	185,145	234,531	2,732	247,712	250,788	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 185,145, אגרות חוב - 10,034, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 76, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,421 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 52,112.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,571 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,478 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,237 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

חשיפה מאזנית ⁽²⁾			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			המדינה
לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
31 במרץ 2018			
1,266	338	2,902	ארצות הברית
1,337	183	-	צרפת
100	101	172	גרמניה
2,503	549	75	אחרות
5,206	1,171	3,149	סך כל החשיפות למדינות זרות
532	-	3	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
45	2	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
31 במרץ 2017			
1,313	406	3,144	ארצות הברית
408	146	-	בריטניה
3,267	406	115	אחרות
4,988	958	3,259	סך כל החשיפות למדינות זרות
493	-	2	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
48	2	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד
31 בדצמבר 2017			
1,239	336	3,231	ארצות הברית
1,295	142	-	צרפת
98	61	172	גרמניה
2,325	338	54	אחרות
4,957	877	3,457	סך כל החשיפות למדינות זרות
535	-	11	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
43	3	-	למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד

ראה הערות להלן.

חשיפה חוץ מאזנית ⁽⁵⁾⁽³⁾⁽²⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית של שלוחות של הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים						
מפל	לפירעון עד שנה	לפירעון מעל שנה	מזה: סיכון חוץ מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעיית	סיכון חוץ מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעיית	חובות פגומים	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
						נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	החשיפה המאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	
	2,472	2,034	-	614	-	17	4,506	-	400	400
	1,268	252	-	2,612	-	29	1,520	-	-	-
	228	145	-	3,000	-	-	373	-	-	-
	2,055	1,072	-	1,443	-	20	3,981	854	457	1,311
	6,023	3,503	-	7,669	-	66	10,380	854	857	1,711
	379	156	-	116	-	5	535	-	-	-
	33	14	-	66 ⁽⁶⁾	-	-	47	-	-	-
	2,774	2,089	-	1,297	-	18	4,863	-	281	281
	364	190	-	3,402	-	14	1,042	488	525	1,013
	2,533	1,255	-	4,004	-	24	3,788	-	-	-
	5,671	3,534	-	8,703	-	56	9,693	488	806	1,294
	344	151	-	148	-	3	495	-	-	-
	38	12	-	454	-	-	50	-	-	-
	3,274	1,532	-	654	-	15	4,806	-	368	368
	1,227	210	-	2,565	-	21	1,437	-	-	-
	225	106	-	2,999	-	-	331	-	-	-
	1,787	930	-	1,661	-	23	3,436	719	482	1,201
	6,513	2,778	-	7,879	-	59	10,010	719	850	1,569
	421	125	-	149	-	6	546	-	-	-
	32	14	-	66	-	1	46	-	-	-

חשיפה למדינות זרות מאוחד⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב'- מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		
חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	חשיפה מאזנית	
687	1,343	-	-	650	1,553	בריטניה
-	-	929	1,297	-	-	צרפת

חלק ג'- מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

לימים 31 במרץ 2018, 31 במרץ 2017 ו-31 בדצמבר 2017 אין לבנק חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוך מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 5,312 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 במרץ 2017 - 6,165 מיליוני שקלים חדשים).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾		
31 במרץ 2018					
6,189	6,251	5,655	534	596	AAA עד AA-
369	436	272	97	164	A+ עד A-
50	50	-	50	50	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
-	-	-	-	-	ללא דירוג
6,628	6,757	5,947	681	810	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 במרץ 2017					
2,982	3,020	2,453	529	567	AAA עד AA-
4,910	5,115	4,702	208	413	A+ עד A-
8	12	-	8	12	BBB+ עד BBB-
19	19	19	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
7,920	8,167	7,174	746	993	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 בדצמבר 2017					
6,229	6,327	5,581	648	746	AAA עד AA-
363	575	269	94	306	A+ עד A-
72	73	-	72	73	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
2	2	-	2	2	ללא דירוג
6,686	6,997	5,870	816	1,127	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון לימים 31 במרץ 2018, 31 במרץ 2017 ו-31 בדצמבר 2017 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שוויץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,312 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 במרץ 2018 (ליום 31 במרץ 2017 - 6,165 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2017 - 5,237 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו. מספרי ההשוואה סווגו מחדש.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11 ב. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחותו

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת אבטלה ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנו מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובליגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש מרץ 2018) עומד על כ-54.1% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיור. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיור, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
שיעור שינוי	שלושה חודשים	שלושה חודשים	
באחוזים	2017	2018	
			משכנתאות שבוצעו (לדיור ולכל מטרה)
3.1	5,149	5,309	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
89.5	38	72	הלוואות מוכונות
-	18	18	הלוואות עומדות ומענקים
3.7	5,205	5,399	סך הכל הלוואות חדשות
80.1	326	587	הלוואות שמוחזרו
8.2	5,531	5,986	סך הכל ביצועים
(6.2)	12,388	11,621	מספר לוויים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור⁽¹⁾ ליום 31 במרץ 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					שיעור מימון	שיעור ההחזר	מההכנסה הקבועה
	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים עד שנה			
64,635	4,764	16,273	21,147	11,390	8,124	2,937	עד 35%	עד 60%
12,536	1,008	4,482	3,992	1,739	1,015	300	35%-50%	
2,144	376	1,474	293	1	-	-	50%-80%	
228	68	124	36	-	-	-	מעל 80%	
32,552	1,097	7,526	14,086	5,754	3,062	1,027	עד 35%	60%-75%
5,208	295	1,873	1,845	757	351	87	35%-50%	
669	118	491	60	-	-	-	50%-80%	
55	15	40	-	-	-	-	מעל 80%	
3,769	1,156	1,735	371	213	240	54	עד 35%	מעל 75%
869	387	373	59	19	27	4	35%-50%	
193	122	70	1	-	-	-	50%-80%	
36	29	7	-	-	-	-	מעל 80%	
122,894	9,435	34,468	41,890	19,873	12,819	4,409		סך הכל
								מזה:
								הלוואות שניתנו בסכום מקורי
6,012	130	1,517	2,006	1,213	906	240	גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים	
4.9%	1.4%	4.4%	4.8%	6.1%	7.1%	5.4%	אחוז מסך האשראי לדיור	
								הלוואות בריבית משתנה:
36,878	2,732	12,635	12,039	5,022	3,307	1,143	לא צמודות בריבית פריים	
5,651	1,627	3,772	199	20	28	5	צמודות למדד ⁽³⁾	
4,056	262	1,459	1,278	499	424	134	במטבע חוץ ⁽³⁾	
46,585	4,621	17,866	13,516	5,541	3,759	1,282	סך הכל	
								הלוואות לא צמודות בריבית
30.0%	29.0%	36.7%	28.7%	25.3%	25.8%	25.9%	פריים מסך האשראי לדיור	
								הלוואות צמודות למדד בריבית
4.6%	17.2%	10.9%	0.5%	0.1%	0.2%	0.1%	משתנה מסך האשראי לדיור	
								הלוואות בשיעור מימון גבוה
4.0%	18.0%	6.3%	1.0%	1.2%	2.1%	1.3%	מ-75% מסך האשראי לדיור	

(1) יתרת הלוואות לדיור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משויכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 במרץ 2018).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 במרץ 2018 עומד על 54.1% בהשוואה ל-54.6% ברבעון המקביל אשתקד ובדומה לשיעור המימון ביום 31 בדצמבר 2017. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 122.9 מיליארדי שקלים חדשים, כ-96% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.6 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.5% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 במרץ 2018, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19% בסך כל הלוואות, בשיעור של כ-11%. שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו 1.2% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 2.1% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-1.3% באשראי שניתן ברבעון הראשון של שנת 2018.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 26.9%, כ-82% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.4%). כ-15.2% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.6%). כ-2.5% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.6%) וכ-0.3% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.2%).

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית הפיקוח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר. על פי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות פריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-9.5 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-7.7% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 במרץ 2018 ל-6 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-4.9% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על הפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 במרץ 2018 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								סך הכל
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
	סך הכל	מעל 33 ימים	מעל 15 ימים	מעל 6 ימים	90 ימים ועד 6 חודשים	מעל 15 ימים		
305	46	253	214	10	15	14	6	סכום בפיגור
115	6	109	108	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,482	106	983	128	60	272	523	393	יתרת חוב רשומה
211	50	161	98	28	35	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,271	56	822	30	32	237	523	393	יתרת חוב נטו

(1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(2) הלוואות בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.

(3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי חשוף לעליית עקומי הריבית, עקב מבנה השימושים הארוכים יחסית (תיק המשכנתאות) והירידה המתמשכת בשיעורי הסילוקים המוקדמים במשכנתאות. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הראשון של שנת 2018, נותרה ברמת סיכון בינונית. ברבעון הראשון חלה עלייה בערכי הסיכון הנובעת בעיקר מפעילות שוטפת. בהתייחס לניהול סיכון הריבית. החשיפה מנוטרת במגוון מדדים במהלך חיים רגיל ובקיצון. בעקבות העדכונים שבוצעו במודלים לסיכון ריבית, עודכנו המגבלות במונחי מודל ה-EVE וה-VAR במסמך המדיניות.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
533	764	593	לסוף התקופה
781 (אפריל)	764 (מרץ)	640 (פברואר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
388 (פברואר)	388 (פברואר)	549 (ינואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2018							
שינוי בשווי הוגן							
מטבע ישראלי							
מטבע חוץ							
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד		
(2,241)	(1)	(47)	48	(1,488)	(753)		עלייה של 2%
3,217	1	53	(27)	1,850	1,340		ירידה של 2%
31 במרץ 2017							
(1,966)	5	(35)	(50)	(813)	(1,073)		עלייה של 2%
2,725	6	42	80	1,011	1,586		ירידה של 2%
31 בדצמבר 2017							
(1,848)	(1)	(47)	26	(1,112)	(714)		עלייה של 2%
2,743	2	53	(5)	1,408	1,285		ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

העלייה בערכי הסיכון נובעת בעיקרה מהפעילות השוטפת. במשכנתאות.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 במרץ 2018

מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
---------------------------	----------------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------------------	------------------------

מטבע ישראלי לא צמוד

**נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים
 נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים**

מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש	
6,851	8,034	11,117	5,922	1,896	128,339	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
6,162	6,825	9,315	28,022	4,928	5,717	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	154	461	1,977	1,012	699	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
13,013	15,013	20,893	35,921	7,836	134,755	סך הכל שווי הוגן

**התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים
 נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות**

מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש	
7,904	11,379	19,869	21,319	10,864	82,107	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
6,197	7,070	8,535	16,540	19,153	18,309	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	82	242	2,320	741	522	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
14,101	18,531	28,646	40,179	30,758	100,938	סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

(1,088)	(3,518)	(7,753)	(4,258)	(22,922)	33,817	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(5,722)	(4,634)	(1,116)	6,637	10,895	33,817	החשיפה המצטברת במגזר

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2017			ליום 31 במרץ 2018			ללא	עשר מעל	מעל
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	תקופת	עשרים עשרים	עשר מעל
ממוצע	תשואה	פנימי	ממוצע	תשואה	פנימי	ממוצע	תשואה	פנימי	פירעון	שנה	שנים
אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	שווי הוגן			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.31	3.67	164,265	0.98	4.06	160,748	1.29	3.63	166,819	397	365	3,898
0.97		60,731	1.07		68,497	0.96		60,988	-	-	19
1.36		4,155	1.32		4,397	1.25		4,303	-	-	-
1.22		229,151	1.01		233,642	1.20		232,110	397	365	3,917
1.10	0.87	148,845	0.94	0.99	139,945	1.06	0.88	154,256	-	12	802
0.90		75,000	0.95		83,977	0.89		75,804	-	-	-
1.10		3,814	1.07		4,257	0.97		3,907	-	-	-
1.03		227,659	0.95		228,179	1.00		233,967	-	12	802
		1,492			5,463			(1,857)	397	353	3,115
		1,492			5,463			(1,857)	(1,857)	(2,254)	(2,607)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 במרץ 2018					
מכלול חמש עד עשר שנים	מכלול שלוש עד חמש שנים	מכלול שנה עד שלוש שנים	מכלול שלושה חודשים עד שנה	מכלול חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבעי ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
4,074	13,215	16,785	9,864	2,825	2,053
446	559	1,557	703	131	109
4,520	13,774	18,342	10,567	2,956	2,162
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
7,329	9,333	10,158	6,811	820	425
318	571	1,789	1,700	485	555
7,647	9,904	11,947	8,511	1,305	980
מכשירים פיננסיים, נטו					
(3,127)	3,870	6,395	2,056	1,651	1,182
12,027	15,154	11,284	4,889	2,833	1,182

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2017			ליום 31 במרץ 2018			ללא	מער	מער
שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	שיעור	תקופת	עשר מעל	עשר מעל	
ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	פירעון	עשרים עשרים	עשרים עשרים	
אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾	אפקטיבי ⁽²⁾		שנה	שנה	
בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים				
3.03	2.78	50,926	2.80	2.81	47,817	3.10	2.79	51,225	12	254	2,143
2.29		3,613	2.79		3,605	2.22		3,505	-	-	-
2.98		54,539	2.80		51,422	3.04		54,730	12	254	2,143
3.75	1.07	38,814	3.41	1.22	40,274	3.57	0.99	37,165	3	-	2,286
1.51		6,963	1.94		7,464	1.63		5,440	-	-	22
3.41		45,777	3.18		47,738	3.32		42,605	3	-	2,308
		8,762			3,684			12,125	9	254	(165)
		8,762			3,684			12,125	12,125	12,116	11,862

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 במרץ 2018					
מעל חודש עד דרישה עד חודש	מעל שלושה עד חודש עד חודש	מעל שלושה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבע חוץ⁽¹⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
1,289	1,824	1,130	2,060	4,987	7,554
1,688	2,531	7,879	20,592	25,225	32,351
-	70	210	2,523	900	611
2,977	4,425	9,219	25,175	31,112	40,516
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
15	137	708	6,895	8,022	19,897
1,768	2,370	8,358	30,472	10,720	19,391
-	125	433	2,207	1,131	757
1,783	2,632	9,499	39,574	19,873	40,045
מכשירים פיננסיים, נטו					
1,194	1,793	(280)	(14,399)	11,239	471
18	(1,176)	(2,969)	(2,689)	11,710	471

הערות ספציפיות:

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2017			ליום 31 במרץ 2018			ללא	מעל עשר מעל	מעל עשר מעל
מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	תקופת	עד עשרים	עד עשרים	
ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	פירעון	שנה	שנה	
אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי				
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים				
0.97	2.14	18,131	1.29	1.99	18,271	1.08	2.77	19,005	61	-	100
0.45		80,083	0.40		87,241	0.39		90,266	-	-	-
0.06		4,228	0.14		4,848	0.16		4,314	-	-	-
0.53		102,442	0.54		110,360	0.50		113,585	61	-	100
0.29	1.17	35,744	0.32	0.72	37,072	0.28	1.53	35,674	-	-	-
0.65		62,191	0.63		68,249	0.57		73,079	-	-	-
0.11		4,503	0.25		4,833	0.34		4,653	-	-	-
0.50		102,438	0.51		110,154	0.47		113,406	-	-	-
		4			206			179	61	-	100
		4			206			179	179	118	118

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 במרץ 2018					
עם	מעל חודש	מעל שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים	מעל שנה	מעל חמש עד עשר שנים
137,946	9,708	17,846	29,032	23,073	12,214
38,177	30,284	49,317	18,751	9,915	8,296
1,310	1,912	4,500	671	224	-
177,433	41,904	71,663	48,454	33,212	20,510
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	9,708	17,846	29,032	23,073	12,214
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	30,284	49,317	18,751	9,915	8,296
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,912	4,500	671	224	-
סך הכל שווי הוגן	41,904	71,663	48,454	33,212	20,510
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	19,706	35,025	30,735	20,849	15,248
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	30,358	48,712	18,682	10,011	8,283
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,872	4,527	675	207	-
סך הכל שווי הוגן	51,936	88,264	50,092	31,067	23,531
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(10,032)	(16,601)	(1,638)	2,145	(3,021)
החשיפה המצטברת במגזר	25,438	8,837	7,199	9,344	6,323

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרום כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. 3

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרץ 2017			ליום 31 במרץ 2018			ללא	מעל עשר מעל	מעל עשר מעל
מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	מסך חיים	שיעור	תקופת	עד עשרים עשרים	עד עשרים עשרים	
ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	ממוצע	תשואה	פירעון	שנה	שנה	
אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי	אפקטיבי ⁽²⁾	פנימי				
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים				
1.66	3.25	233,322	1.39	3.37	226,836	1.66	3.25	237,049	470	619	6,141
0.71		144,427	0.74		159,343	0.65		154,759	-	-	19
0.70		8,383	0.70		9,245	0.70		8,617	-	-	-
1.29		386,132	1.11		395,424	1.25		400,425	470	619	6,160
1.43	0.97	223,403	1.29	1.09	217,291	1.35	0.95	227,095	3	12	3,088
0.83		144,154	0.86		159,690	0.77		154,323	-	-	22
0.56		8,317	0.63		9,090	0.62		8,560	-	-	-
1.18		375,874	1.10		386,071	1.10		389,978	3	12	3,110
		10,258			9,353			10,447	467	607	3,050
		10,258			9,353			10,447	10,447	9,980	9,373

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
31 במרץ 2018						
237,049	2,046	3,591	13,368	51,225	166,819	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
163,376	4,806	14,670	75,104	3,505	65,291	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(227,095)	(2,460)	(4,499)	(28,715)	(37,165)	(154,256)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(162,883)	(4,505)	(13,734)	(59,493)	(5,440)	(79,711)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
10,447	(113)	28	264	12,125	(1,857)	סך הכל
31 בדצמבר 2017						
233,322	1,889	3,172	13,070	50,926	164,265	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
152,810	4,820	10,741	68,750	3,613	64,886	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(223,403)	(2,376)	(4,643)	(28,725)	(38,814)	(148,845)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(152,471)	(4,396)	(9,320)	(52,978)	(6,963)	(78,814)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
10,258	(63)	(50)	117	8,762	1,492	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (במיליוני שקלים חדשים)⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי				
	במיליוני שקלים	סך הכל	אחר	אירו	דולר		צמוד למדד	לא צמוד
31 במרץ 2018								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(4.2)	(434)	10,013	(116)	(19)	183	12,046	(2,081)	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.5)	(48)	10,399	(113)	23	255	12,117	(1,883)	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
5.1	531	10,978	(110)	78	353	12,217	(1,560)	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2017								
השינוי בשיעורי הריבית:								
0.4	38	10,296	(65)	(92)	57	8,783	1,613	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
-	2	10,260	(63)	(54)	110	8,764	1,503	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
0.2	21	10,279	(60)	(6)	185	8,739	1,421	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

(1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(3) יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 15 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי EVE -ue of Equity Economic Val, הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד. כמו כן, קיימים הבדלים גם באופן פריסת התזרימים העתידיים הצפויים מהמכשירים הפיננסיים השונים, כאשר בהשפעות המוצגות לעיל חושב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים בריבית משתנה תוך הנחה כי התזרימים יפרעו במועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוז.

(4) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

(5) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה בביאור 15 בדוחות הכספיים.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 במרץ 2018, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

	תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾		תרחישים			
	עלייה מקסימלית ירידה מקסימלית	עלייה של 10%	ירידה של 5%	ירידה של 10%		עלייה של 5%
מדד ⁽²⁾	(107.7)	212.7	(1,395.9)	(697.9)	669.2	1,314.3
דולר	(12.6)	18.1	(41.5)	(24.8)	29.5	70.7
ליש"ט	0.9	(1.0)	0.1	0.9	(1.3)	(2.5)
יין	0.1	(0.2)	0.8	0.1	(0.3)	3.6
אירו	(1.1)	1.6	(12.5)	(2.9)	2.5	9.8
פר"ש	(0.5)	0.3	(1.1)	(0.4)	0.1	0.2

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.
 (2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 411.2 ו-418.8 (מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
 לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2017.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחותו

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרטת את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.

הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018, לא חלו אירועים מהותיים בתחומי הסיכונים התפעוליים השונים.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 התקיים תרגיל DRP (אתר הגיבוי למחשב) ובמסגרתו נבדקו גם מערכות שלא השתתפו בתרגיל קודם והושלמו פערים מתרגילים קודמים.

במסגרת הטמעת תוכנית המשכיות עסקית התקיים כנס נאמני בקרה פנימית והועברה סקירה מפורטת על תהליכי ה-BCP (תוכנית המשכיות עסקית) ותפקיד נאמן בקרה פנימית בשעת חירום. הוקמו והופצו פרטי ידע בנושא המשכיות עסקית במערכת ניהול הידע עבור עובדי מערך הסינוף, כתמיכה בחיזוק ההטמעה והידע.

הבנק לקח חלק בתרגיל פיקוד העורף בתיאום עם קצין ביטחון הבנק, במסגרתו תורגלו סניפים בהתפנות למרחב מוגן, תורגלו נהלי ביטחון ובחינת תפקוד הסניף בפניו וסיוע לבעלי מוגבלויות בהתפנות למרחב המוגן.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי הזדהות ומנגנונים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367.

ברבעון הראשון של שנת 2018, במהלך גל ניסיונות הונאה רחב במערכת הבנקאית, בוצעו מספר ניסיונות להעברות כספים מחשבונות לקוחות שנפלו קורבן למתקפת הונאה (דיוג) במסגרתה פרטי ההזדהות שלהם לחשבון ופרטי כרטיס האשראי שלהם נגנבו תוך שימוש באתר מתחזה.

ניסיונות אלה אותרו באופן אפקטיבי באמצעות מערכי ההגנה, אותם מפעיל הבנק להגנה על חשבונות לקוחותיו. הבנק עדכן מיידיית את הלקוחות שזוהו בחשבונם ניסיון התחברות או העברה חשודים, וכן הנחה אותו לבטל את כרטיסי האשראי. האירוע דווח לגורמים רלבנטיים בבנק ומחוצה לו. לא נגרם נזק לבנק או ללקוחותיו.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סיכון הנזילות מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן, הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך הרבעון הראשון של שנת 2018 המשיך הבנק בפעילותו לגיוון מקורות המימון והפחתת סיכון הריכוזיות. סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית החל מיום 1 בינואר 2017 הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2018 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הראשון של שנת 2018 הסתכם ב-125%. כאמור לעיל, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-9.0 מיליארדי שקלים חדשים. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של 183.6 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2017, להיקף של 187.1 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 במרץ 2018, גידול של 1.9%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של 138.3 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 3.9% לעומת סוף שנת 2017. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור ל-14.1 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של 10.4% ובמגזר מטבע חוץ ירד היקף פיקדונות הציבור ל-34.7 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של 0.1% לעומת סוף שנת 2017.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את הסיכון חוצה הגבולות, המוצג בנפרד להלן.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני אך להערכת הבנק הינו במגמת ירידה. הירידה נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה וההדרכות והמשך ייעול תהליכי העבודה בתחום ובכלל זה ביצוע שינוי מבנה ארגוני באגף הציות הכולל הקמת מדור מתמחה לניהול סיכונים ציות. זאת, על רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

תיאור הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק ממשיך בהיערכות ומנהל את הסיכון, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, ביצוע שינוי מבנה ארגוני באגף הציות הכולל הקמת מדור מתמחה לניהול סיכון חוצה גבולות, קיום הדרכות, בדיקת תיקים והחתמת לקוחות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

בתחילת שנת 2018 נכנסה לתוקפה הוראה ניהול בנקאי תקין 411 - "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור". הבנק מיישם את ההוראה אשר החילה שינויים משמעותיים בהגדרות, בהיכרות עם הלקוח, קביעת רמת הסיכון ועדכונים נוספים, תוך מתן דגש לניהול מבוסס סיכון.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מאיסור הלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי

סיכון איסור הלבנת הון נותר ללא שינוי ברבעון הראשון של שנת 2018, זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון, וכן המשך הטמעה של מערכת טכנולוגית אשר מחליפה את המערכות הקיימות לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים. זאת, תוך גידול בפעילות העסקית, ועל רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 לא אירעו אירועים שהשפיעו לרעה על מוניטין הבנק.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

התממשותה של עסקת רכישת בנק אגוד תאתגר את הבנק בשל מהלך המיזוג התפעולי של שני הבנקים לצד המשך מימוש יעדי התוכנית האסטרטגית הקיימת של מזרחי טפחות.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2017.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

הפרשות בגין תביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועצי המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סוגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועצי המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. בדוחות הכספיים השנתיים ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ובביאור 10 ב. בדוחות כספיים אלה ניתן גילוי לשינויים מהותיים ביחס לאמור בדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה. לפרטים בדבר חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים ראה ביאור 10 ב.4 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017.

לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומגבלת חברות ענפית ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

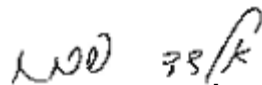
הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

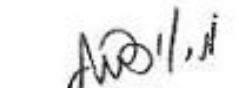
הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2017, בוצעו ברבעון הראשון של שנת 2018 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 31 במרץ 2018 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2018, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אלדד פרשר
מנהל כללי

משה ידמן
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, כ"ב באייר התשע"ח
7 במאי 2018